

2016-05-20

TIETOHUOLTOKOMITEAN (TK 115) KOKOUS

Aika ja paikka torstai **19. toukokuuta 2016 klo 9.30 SFS**

Läsnä Juha Hakala/Kansalliskirjasto (pj.)
Nina Eerikäinen/Kansallisarkisto
Jouni Juntumaa/Helsingin kaupunginkirjasto
Maria Kovero/Helsingin yliopiston kirjasto
Markku Laitinen/Helsingin yliopisto
Markus Merenmies/Kansallisarkisto
Osma Suominen/Kansalliskirjasto
Kati Heiskanen/SFS (siht.)

1

Kokouksen avaus, esityslistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja (1/2016)

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

2

ISO/TC 46 Wellingtonin kokousviikon 9.-13.5.2016 kuulumiset

DDI-metadatamäärityksen ISO-standardisointi

Category A Liaison DDI Alliancen kanssa vahvistettiin Wellingtonissa. Tämän myötä DDI Alliancen laatimia määrittämiä voidaan standardoida ISO:ssa fast track menettelyllä. Allianssi valitsee seuraavaksi ne dokumentit, jotka se haluaa standardisoida.

Pitkäaikaissäilytysominaisuuksien lisääminen EPUB3:een liaison TC 20/SC 13:n kanssa

EPUB JWG työ etenee hyvin, tekeillä on kolme erillistä dokumenttia. Ensimmäinen on periaateteksti, jossa on yleisiä periaatteita pitkäaikaissäilytykseen liittyen. Toinen on metadatamääritys, joka kertoo mitä metadata-elementtejä pitää olla käytössä lähetettäessä siirtopaketti pitkäaikaissäilytykseen. Haasteena tässä on muokata paketti EPUB-ympäristöön sopivaksi. Kolmas dokumentti, jota ei ole vielä aloitettu, on varsinainen skeema joka kuvaa sen miten metadataelementit tallennetaan METS-tiedostoksi.

DEPIP-protokolla (Data Exchange Protocol for Interoperability and Preservation)

ISO/CD 20614 DEPIP määrittelee rajapinnan taustajärjestelmän ja PAS-sovelluksen väliin. Työryhmä käsittelee parhaillaan CD-vaiheessa tulleita kommentteja ja valmistelee DIS-versiota. Suurin muutettava asia on standardissa olevien termien ristiriitaisuus OAIS-terminologian kanssa (OAIS ei tunne esimerkiksi termiä "actor"). Toinen haaste on se, että DEPIP määrittelee OAIS mallista poiketen johdon yläpuolelle vielä yhden ylimääräisen päätöksiä tekevän toimijan. Takana tässä menettelyssä lienee Ranskan hyvin keskitetty hallintomalli.

Dublin Core ISO-version 15836 uudistaminen on käynnissä. Standardi jaetaan kahteen osaan, joista osa 1 sisältää 15 peruselementtiä (core elements) ja osa 2 loput

2016-05-20

Dublin Coren termit. Työryhmä on lisäksi modernisoinut vanhentuneita tekstikohtia esimerkiksi Date-kentän määritelmästä. Työkohteet voidaan laittaa kyselyyn kunhan DCMI antaa puollon etenemiselle. Projektin viivästyminen DCMI:n avainhenkilöiden hidastelun takia olisi hyvin valitettavaa.

ISO 690 "Guidelines for bibliographic references and citations to information resources" uudistaminen

ISO 690 systematic review-kyselyssä Suomi ja kolme muuta maata ehdotti standardin päivittämistä, mutta valitettavasti selvä enemmistö P-jäsenistä halusi pitää standardin ennallaan. Wellingtonissa selvisi, että SC9 sihteeristö ei ole julkaissut tuloksia, sillä he haluavat kaikesta huolimatta uudistaa standardin koska perustelut uudistamiselle ovat vakuuttavat. Äänestystulos julkistetaan elokuussa ja samalla SC9 lähettää P-jäsenille Suomessa laadittavan uudistusehdotuksen, jossa pohjana ovat vastaavaan kansalliseen standardiimme SFS 5989 "Lähde- ja tekstiviitteitä koskevat ohjeet" käännöstyön yhteydessä tehdyt parannukset koskien ennen muuta elektronisiin julkaisuihin ja tutkimusdataan viittaamista..

ISO 5127 -sanastostandardin uudistaminen

Standardointiprosessi etenee hitaasti mutta varmasti, ja kiinalaiset ovat jo rakentaneet sanaston FDIS-versiosta SKOS-pohjaisen testipalvelun. On todennäköistä, että standardi tullaan hyväksymään. Tällä hetkellä näyttää siltä, että termit ja niiden määritelmät voidaan laittaa vapaasti jakeluun SKOS-muotoisena avoimena linkitettyinä datana, mikä on hyvä asia. Sanastoja ei enää käytetä painettuina julkaisuina vaan verkossa saatavilla olevina tesauksina tai ontologioina, joiden käytettävyys on oleellisesti perinteistä painettua julkaisua parempi.

3

Standardisoimiskatsaus 2016

Käytiin läpi lausunnolla olevat standardiehdotukset ja muut kyselyt. ISO 3901 (ISRC) ei aiheuta Suomelle hankaluuksia ja se voidaan hyväksyä pienin kommentein. Puollettiin ISO 21047:2009 ISTC revisiota. Uusimiskyselyssä oleva ISO 3297:2007 International standard serial number (ISSN) vaatii uudistamista. Sihteeriksi kysyy Maarit Huttuselta perusteluja päivitystarpeelle.

Translitteraatiostandardien uusimiskyselyt ovat hankalia. UNICODE-konsortion laatimat määritykset ovat ISO-standardeja laajemmin käytössä, joten yhteistyötä sen kanssa pitäisi tiivistää.

4

Käännökset ja kansalliset standardit

ISO 16439 "Kirjastojen vaikuttavuuden arviointi"

Markku Laitinen raportoi käännöksen tilanteesta. Standardi hyväksyttiin lausuntokierroksella ja vastaanotto oli kokonaisuudessaan positiivinen. Standardi antaa kirjastoille hyvä pohjan kertoa vaikuttavuudestaan eri tahoille. Kommentteja tuli kuitenkin paljon ja niiden läpikäyminen vie aikaa. Tavoitteena on toimittaa teksti SFS:lle kesäkuun loppuun mennessä. Vaikuttavuuden arviointiryhmälle lausuntokierroksen tulokset esitellään kesäkuussa.

2016-05-20

ISO 5127 -sanastostandardin kääntäminen

Ennen kun kansallisesti voidaan tehdä päätöksiä etenemisestä käännöksen suhteen on odotettava ISO-standardin valmistumista. Suomennoksen jakelun ongelmat on myös ratkaistava SFS:n kanssa ennen kun käännöstyön tekemisestä päätetään.

Standardia ISO 5127 on tarkoitus hyödyntää jo käynnistyneessä VM:n sanastoprojektissa.

ISO 15489-1 Records management - Part 1: Concepts and principles

ISO 15489-1 uusi versio on valmis. Edellinen painos on käännetty suomeksi, joten uuden versionkin kääntämiselle on olemassa hyvä pohja. Päätettiin, että SFS:n kääntäjä tekee standardista raakaversion kuluvan vuoden aikana, jonka jälkeen Kansallisarkisto ottaa sen käsittelyyn.

5

Muut asiat

Kotoistus-hankkeen kuulumiset

Hankkeesta ei ole uutta raportoitavaa, sillä työryhmä ei ole kokoontunut. Palataan asiaan seuraavassa kokouksessa.

BIBFRAME-hankkeen tilannekatsaus

Bibframe 2.0 on julkaistu. Konversio-ohjelmat ja tallennusvälineet ovat vasta työn alla, mutta dokumentaatiota on tarjolla runsaasti. Erot formaatin edelliseen versioon ovat merkittäviä. Toiveissa on, että tämä versio sopii edeltäjäänsä paremmin avoimen linkitetyn kirjastometadatan perustaksi, koska mitään vakavasti otettavia kilpailevia hankkeita ei ole käynnissä eikä edes vireillä. Tuloksia Kongressin kirjaston pilotista ja muista testeistä joudutaan odottamaan vielä pitkään. Toivotaan että tällä kertaa päästään oikeasti tuotantoon, vaikka siinäkin tapauksessa kestää vielä kauan ennen kuin yksikään kirjastojärjestelmä tukee Bibframea kunnolla.

6

Seuraava kokous

Seuraava kokous on torstaina **8 syyskuuta 2016** klo **9.30** Kansalliskirjaston tiloissa.